

Pavol Schwarcz - Anna Bandlerová - Loreta Schwarczová -. Eleonóra Marišová

Reforma SPP v kontexte smerovania priamych platieb

The reform of the CAP in the framework of the system of direct payment

Abstract *The European Commission published and presented three significant documents which serve as the basis for the implementation of the new Common Agricultural Policy in programming period from 2014 to 2020: The Commission Communication "The CAP towards 2020: Meeting the food, natural resources and territorial challenges of the future", collection of new legal regulations for the implementation of the Common Agricultural Policy from 2014-2020 published by the EU Commission on 12.10.2012, budget proposal for 2014–2020. Proposals of legal regulations are completed by assessment of impact, which evaluates alternative scenarios of policy development on the basis of extensive quantitative and qualitative analysis. The paper focuses on the clarification and assessment of potential scenarios of CAP development based on available resources.*

Key words *CAP Reform - direct payments - EU budget – capping - greening*

Abstrakt Európska komisia publikovala a prezentovala tri významné dokumenty, ktoré vytvárajú základ pre uplatňovanie novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky v programovom období na roky 2014-2020, a to: The Commission Communication "The CAP towards 2020: Meeting the food, natural resources and territorial challenges of the future", 12. októbra 2012 Komisia prezentovala súbor nových právnych predpisov pre uplatňovanie Spoločnej poľnohospodárskej politiky v rokoch 2014-2020, návrh rozpočtu EÚ – Viacročný finančný rámec 2014-2020. Návrhy právnych predpisov sú doplnené o posúdenie vplyvu, ktoré hodnotí alternatívne scenáre vývoja politiky na základe rozsiahlej kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy. Príspevok sa zameriava na vysvetlenie a zhodnotenie možných scenárov vývoja SPP na základe dostupných zdrojov.

Kľúčové slová *reforma SPP - priame platby - rozpočet EÚ – capping - greening*

Harvey, D. - Jambor, A. (2010) uvádzajú, že za posledných 20 rokov výdavky na SPP bol znížené zo 75 % z celkového rozpočtu EÚ na 45 %, takže dnes predstavujú 0,4 % HDP EÚ. Tiež sa zaoberali otázkou dôsledkov rozšírenia EÚ o 12 členských štátov, ktoré zdvojnásobili počet farmárov a zamestnancov poľnohospodárskych podnikov. Nadege Chambon z Notre Europe zdôraznila, že SPP EÚ je najviac integrovanou politikou (Chambon, N., 2010). Poukázala na fakt, že porovnaním nákladov na Európske verejné

politiky, vrátane výdavkov na úrovni EÚ i členských štátov, výdavky na poľnohospodárstvo zaznamenávajú 11. pozíciu s 1,1 % z celkových kumulovaných výdavkov.

Metodický postup

Príspevok vychádza z analytických materiálov a právnych noriem EÚ, so špeciálnym ohľadom na Nariadenia EK 1782/2003, 1290/2005, 1698/2005, 1234/2007, 73/2009 a návrhu nariadenia EÚ parlamentu a rady pre pravidlá pre priame platby pre farmárov v rámci podpornej schémy Spoločnej poľnohospodárskej politiky SEC (2011) 1154. Na základe dostupných zdrojov sa zameriame na analytický rozbor možností smerovania budúcej reformy SPP s akcentom na oblasť priamych platieb.

Vlastná práca

Komisia navrhuje vyčleniť 321,9 mld. EUR na obdobie rokov 2014–2020 pre prvý pilier spoločnej poľnohospodárskej politiky a 101,2 mld. EUR na rozvoj vidieka. Tieto prostriedky bude dopĺňať ďalších 16,5 mld. EUR nasledovne:

- 5 mld. EUR na výskum a inovácie v rámci potravinovej bezpečnosti, bioekonómie a udržateľného poľnohospodárstva (v Spoločnom strategickom rámci pre výskum a inovácie),
- 2,4 mld. EUR na potravinovú bezpečnosť v rámci kapitoly 3,
- 2,8 mld. EUR na potravinovú pomoc pre najchudobnejších v rámci kapitoly 1,
- 3,5 mld. EUR v rámci novej rezervy na krízy v potravinovom sektore,
- 2,8 mld. EUR pre Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii.

Návrh rozpočtu EÚ na roky 2014-2020

Proposal of EU budget for years 2014-2020

Tab. 1

Rozpočtový rok ¹	2013	2013 uprave- ný ²	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Celkom 2014- 2020 ³
V rámci viacročného finančného obdobia ⁴										
Kapitola 2 ⁵										
Priame podpory a výdavky súvisiace s trhom ⁶	44 939	45 304	44 830	45 054	45 299	45 519	45 508	45 497	45 485	317 192
Odhadované účelovo viazané príjmy ⁷	672	672	672	672	672	672	672	672	672	4 704
P1 Priame podpory a výdavky súvisiace s trhom (vrátane odhadovaných účelovo viazaných príjmov) ⁸	45 611		45 502	45 726	45 971	46 191	46 180	46 169	46 157	321 896
P2 Rozvoj vidieka ⁹	14817	14451	14451	14451	14451	14451	14451	14451	14451	101 157
Spolu ¹⁰	60428	60428	59953	60 177	60 423	60 642	60 631	60 620	60 608	423 054
Kapitola 1 ¹¹										
CSF poľnohospodársky výskum a inovácie ¹²			682	696	711	724	738	753	768	5 072
Potravinová pomoc ¹³			379	387	395	402	410	418	427	2 818
Spolu ¹⁴			1 061	1082	1 104	1 126	1149	1 172	1 195	7 889
Kapitola 3 ¹⁵										
Potravinová bezpečnosť ¹⁶			350	350	350	350	350	350	350	2 450
Mimo viacroč. finančného obdobia ¹⁷										0
Rezerva na poľnohospodárske krízy ¹⁸			531	541	552	563	574	586	598	3 945
Európsky globalizačný fond (EGF) z toho maximálne k dispozícii pre poľnohospodárstvo ¹⁹			379	387	394	402	410	419	427	2 818
SPOLU ²⁰										
CELKOM Návrh Komisie + pridelené príjmy ²¹	60 428	60 428	62 274	62 538	62 823	63 084	63 114	63 146	63 177	440 156
CELKOM Návrh Komisie (bez rezervy a EGF) + pridelené príjmy ²²	60 428	60 428	61 364	61 609	61 877	62 119	62 130	62 141	62 153	433 393

Prameň: Európska Komisia ²³

1) Budget year, 1) 2013 adjusted, 3) Total 2014-2020, 4) Inside MFF, 5) Heading 2, 6) Direct aids and market-related expenditure, 7) Estimated assigned revenue, 8) P1 Direct aids and market-related expenditure (with assigned revenue), 9) P2 Rural development, 10) Total, 11) Heading 1, 12) CSF Agricultural research and innovation, 13) Most deprived persons, 14) Total, 15) Heading 3, 16) Food safety, 17) Outside MFF, 18) Reserve for agricultural crises, 19) European Globalisation Fund (EGF) Of which maximum available for agriculture, 20) Total, 21) TOTAL Commission proposals (MFF + outside MFF) + assigned revenue, 22) TOTAL MFF proposals (i.e. excluding Reserve and EGF) + assigned revenue, 23) Source: European Commission

Dva základné piliere štruktúry SPP budú podľa legislatívnych návrhov zachované. Hlavné zmeny, ktoré navrhuje Komisia, sa týkajú:

1. Priamych platieb, ktoré budú podmienené ochranou životného prostredia s cieľom zaistiť, aby CAP prispela k naplneniu cieľov EÚ v oblasti ochrany životného prostredia a klímy, okrem požiadaviek krízového plnenia súčasnej legislatívy, bude 30 % priamej podpory podmienenej ochranou životného prostredia. To znamená, že všetci poľnohospodári musia zaviesť postupy podporujúce ochranu životného prostredia, ktoré budú vymedzené v právnych predpisoch a kontrolovateľné. V dôsledku toho v sektore poľnohospodárstvo nastane posun smerom k udržateľnej správe, pričom poľnohospodári budú dostávať platby za dodávky verejných statkov.

2. Konvergencia platieb: na zaistenie spravodlivejšej distribúcie priamej podpory pri zohľadnení rozdielov, ktoré stále existujú na úrovni príjmov a nákladov na vstupy, budú úrovne priamej podpory za hektár progresívne prispôsobené. To bude dosiahnuté tak, že všetky členské štáty s úrovňou priamych platieb menej ako 90 % priemeru postupne znížia rozdiel medzi súčasnou úrovňou a navrhovanou úrovňou o jednu tretinu. Táto konvergencia bude financovaná proporčne všetkými členskými štátmi, v ktorých priame platby prekračujú priemer EÚ.
3. Stanovenia limitu pre priame platby prostredníctvom obmedzenia základnej úrovne priamej podpory, ktorú môžu veľké poľnohospodárske podniky získať, pri zohľadnení úspor z rozsahu a priamych pracovných príležitostí, ktoré tieto podniky vytvárajú. Komisia navrhuje, aby vzniknuté úspory boli opätovne prevedené do rozpočtových prostriedkov vyčlenených na rozvoj vidieka a zachované v rámci prostriedkov určených pre členské štáty, z ktorých pochádzajú.

Komisia sa domnieva, že tieto nové prvky môžu byť začlenené v rámci súčasných dvoch pilierov štruktúry SPP. Tá bude preto v budúcnosti obsahovať prvý pilier, ktorý bude viac zameraný na ochranu životného prostredia a druhý pilier, ktorý je viac zameraný na konkurencieschopnosť a inovácie, zmenu klímy a životné prostredie. Zlepšené plánovanie cieľov by malo viesť k efektívnejšiemu využívaniu dostupných finančných prostriedkov. Druhý pilier SPP, ktorý sa vzťahuje na rozvoj vidieka, bude naďalej prispievať k plneniu špecifických vnútroštátnych a regionálnych potrieb pri zohľadnení potrieb EÚ a rovnako ako ostatné štrukturálne fondy bude podliehať ustanoveniam o podmienenosti na základe výkonnosti, stanovených v stratégii Európa 2020. Od roku 2013 bude Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka zahrnutý do spoločného strategického rámca pre všetky štrukturálne fondy a do zmlúv, ktoré budú uzatvorené so všetkými členskými štátmi. Komisia navrhuje vytvorenie dvoch nástrojov mimo viacročného finančného rámca, ktoré budú podliehať rovnakému zrýchlenému postupu ako rezerva na núdzovú pomoc (Emergency Aid Reserve – EAR):

- núdzového mechanizmu určeného na reakciu na krízové situácie (napríklad problém s bezpečnosťou potravín) a rozšírenie rozsahu pôsobnosti Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii.

Možnosti smerovania politiky

Na základe rozsiahlej verejnej diskusie a súboru iniciatívnych pozícií inštitúcií EÚ a určitých členských štátov boli sformulované tri scenáre súdržnej politiky (prispôsobenie, integrácia a nové zameranie) s cieľom poskytnúť základ pre rozhodovací proces prostredníctvom preskúmania súvislosti možných vývojov politiky v holistickom prístupe, ktorý skúma aj možné interakcie a synergie medzi hlavnými oblasťami politických zásahov, pričom sa každý prvok samostatne posudzuje v osobitných prílohách.

- Scenár prispôsobenia sa zameriava na obmedzené prispôsobenie SPP, pričom zdôrazňuje tie prvky, ktoré v dnešnej SPP fungujú dobre a venuje sa hlavným nedostatkom súčasného politického rámca bez toho, aby sa politika výrazne zmenila.

- Zámerom scenáru integrácie je zlepšiť zacielenie podpory SPP na ciele politiky najmä lepšou integráciou príspevkov rozdielných prvkov politiky, čo zahŕňa zavedenie nových prvkov do politického rámca a tiež podstatné zmeny štruktúry politiky.
- Scenár nového zamerania zužuje zameranie politického zásahu SPP na environmentálny aspekt a na aspekt zmeny klímy, pričom sa predpokladá, že výrobnú kapacitu možno udržať bez podpory, a to prostredníctvom spolaľhnutia sa na trhové signály a na to, že životaschopnosť vidieckych oblastí a územnú rovnováhu by podporovali ostatné politiky Spoločenstva.

Pokiaľ ide o analýzu účinkov týchto scenárov, referenciou je status quo, ktoré sa nevenuje nedostatkom politiky zisteným pri definícii problému a nerealistický scenár, ktorého podstatou je neexistencia politiky, o ktorom sa očakáva, že by viedol k vážnym problémom v oblasti príjmov a životného prostredia.

Možnosti smerovania politiky podľa jednotlivých scenárov a politických nástrojov Ways of policy direction according particular scenarios and policy measures

Tab. 2

Smerovanie politiky ¹	Trhové nástroje (Nariadenie Rady (ES) č. 1234/2007) ²	Priame platby (Nariadenie Rady (ES) č. 73/2009) ³	Rozvoj vidieka (Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005) ⁴
Nastavenie ⁵ Dôraz na úspechy SPP a riešenie hlavných nedostatkov ⁶	Zefektívnenie a zjednodušenie existujúcich nástrojov ⁷ Zlepšenie spolupráce poľnohospodárov v rámci pravidiel hospodárskej súťaže ⁸	Redistribúcia, vylepšené podmienky krížového plnenia ⁹	Mierne zvýšenie rozpočtu; pre zvýšenie konkurencieschopnosti/ inovácií alebo životného prostredia ¹⁰
Integrácia ¹¹ Zlepšenie smerovania SPP k jej cieľom ¹²	Zefektívnenie a zjednodušenie existujúcich nástrojov ¹³ Zameranie sa na potravinový reťazec a lepšiu vyjednávaciu silu poľnohospodárov (3 čiastkové možnosti) ¹⁴	Prerozdeľovanie, nová architektúra priamych platieb, "greening" ¹⁵ Posilnené krížové plnenie, stropy, schéma podpory malých a mladých farmárov ¹⁶	Redistribúcia medzi členskými štátmi ¹⁷ Inovácie, klimatická zmena a životné prostredie ako hlavné zásady ¹⁸ Posilnené strategické smerovanie a spoločný strategický rámec s ostatnými fondami ¹⁹
Zmena orientácie ²⁰ Obmedzenie pôsobnosti SPP zásahy iba na environmentálne aspekty ²¹	Zrušené ²²	Ukončené ²³	Podstatne zvýšené financovanie; zameranie na zmenu klímy a životného prostredia ²⁴

Prameň: Európska Komisia ²⁵

1) Policy direction, 2) Market instruments (Council Regulation (EC) No 1234/2007) 3) Direct Payments (Council Regulation (EC) No 73/2009), 4) Rural Development (Council Regulation (EC) No 1698/2005), 5) Adjustment, 6) Emphasizing the CAP's achievements and addressing major shortcomings, 7) Streamlining and simplification of existing instruments, 8) Improving farmers' cooperation within competition rules, 9) Redistribution; enhanced cross compliance, 10) Moderate increase in budget; used for competitiveness/innovation or environment, 11) Integration, 12) Improving the targeting of the CAP to its objectives, 13) Streamlining and simplification of existing instruments, 14) Focus on food chain and improved

bargaining power of farmers (3 suboptions), 15) Redistribution; new direct payment architecture; "greening", 16) Enhanced cross-compliance, capping, small farmer scheme, young farmer scheme, 17) Redistribution between Member States, 18) Innovation, climate change and environment as guiding principles, 19) Reinforced strategic targeting and common strategic framework with other funds, 20) Re-focus, 21) Limiting the scope of CAP interventions to environmental aspects, 22) Abolished, 23) Phased-out, 24) Substantially increased funding, focus on climate change and environment, 25) Source: European Commission

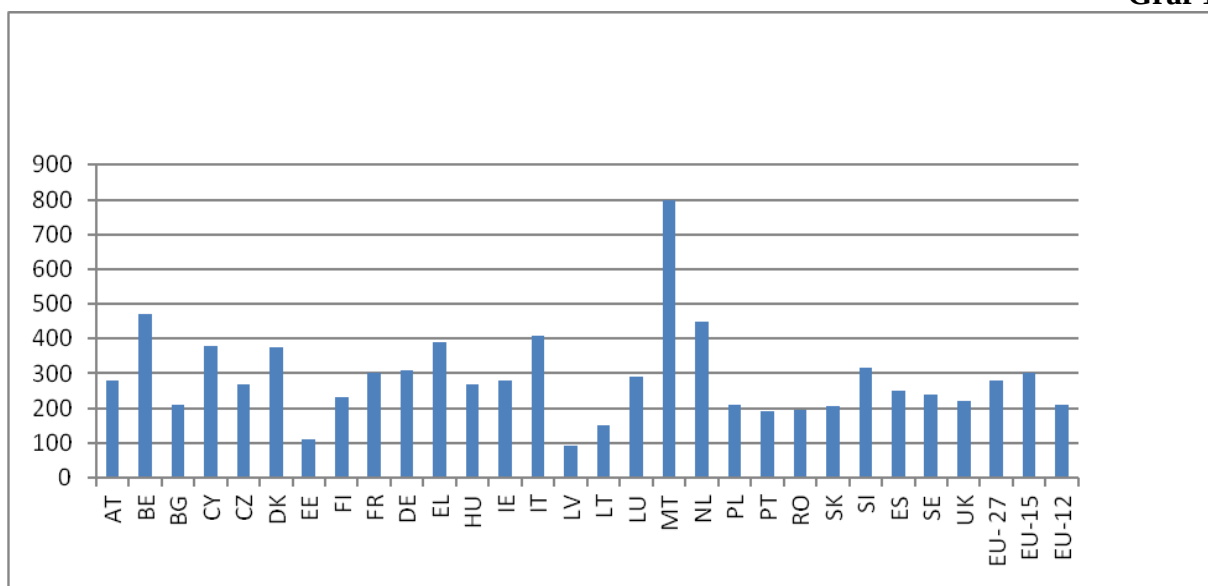
Priame platby

Priame platby sú jedným z hlavných podporných nástrojov poľnohospodárskeho sektora EÚ od začiatku 90-rokov, avšak ich povaha sa postupne významne menila. V rámci reformy z roku 1992 boli predstavené ako viazané platby, viazané na výmeru alebo zvieratá a odškodňujúce poľnohospodárov za znižovanie cenovej podpory. V roku 2003 boli priame platby oddelené od výroby. Aby bolo možné rozhodnúť o výške platby pre každého poľnohospodára, predchádzajúce podpory (viazané buď na jednotlivých poľnohospodárov alebo produkčnú históriu regiónu), boli použité ako referencia pre výpočet platby. Návrh platieb, oddelených od výroby, podnietil poľnohospodárov prispôbiť sa trhovým podmienkam, a tým zvýšeniu konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho sektora. Spolu s ďalšími nástrojmi spoločnej poľnohospodárskej politiky, priame platby majú významný prínos k zachovaniu trvalo udržateľného poľnohospodárstva na celom území EÚ. Avšak, priama podpora je tiež predmetom pozornosti verejnej kritiky. Pozornosť sa venuje väčšinou otázkam „zamerania“ a „distribúcie“:

- zameranie sa týka myšlienky lepšieho prepojenia platieb poľnohospodárom na poskytovanie špecifických cieľov, ako je plnenie environmentálnych cieľov spojených s verejným statkom alebo lepšie zacielenie podpory poľnohospodárskych príjmov,
- obavy z „distribúcie“ pramenia zo súčasného rôznorodého rozloženia podpory medzi jednotlivými farmami a členskými štátmi. Tento problém sa týka predovšetkým nových členských krajín (EÚ-12), ktoré sa cítia znevýhodnené v porovnaní s EÚ-15, pretože ich priemerná úroveň priamych platieb na hektár je nižšia.

Keď nové členské štáty pristúpili do EÚ v rokoch 2004 a 2007, mohli si zvoliť implementáciu zjednodušeného modelu platieb na plochu (SAPS) pre prechodné obdobie, kde sa platobné limity určili podobnou metódou ako pre regionálny model. Veľký rozdiel v porovnaní s krajinami EÚ-15 bol v tom, že platby nie sú viazané so skutočnými historickými mierami podpory, pretože neexistovali, ale museli byť odhadnuté na základe historickej produkcie. Rôzne východiskové body viedli k značným rozdielom medzi členskými štátmi v oblasti výšky platieb. Graf 1 predstavuje rozloženie výšky priamych platieb ako priemerné platby na plochu (hektár potenciálne oprávnených oblastí). Platobné limity na hektár sa výrazne líšia medzi jednotlivými členskými štátmi. Priemerná hodnota pre EÚ-12 je nižšia ako pre EÚ-15, ale sú výnimky z tohto pravidla, a to ako v krajinách EÚ-15, tak aj v krajinách EÚ-12.

Priemerná výška priamych platieb v krajinách EÚ
Average amount of EU direct payments

Graf 1

Prameň: DG Regio¹

1) Source: DG Regio

Tab. 3 znázorňuje, že priemerné hodnoty platieb na hektár v rámci prvého piliera sú takmer dvojnásobné v porovnaní s druhým pilierom (vrátane národného spolufinancovania). Tento pomer je rozličný medzi jednotlivými členskými štátmi, pričom platby v Dánsku sú na 1 hektár osemkrát vyššie v prvom ako v druhom pilieri. Na druhej strane, v Estónsku, v Lotyšsku a v Slovinsku je priemerná platba dvakrát vyššia v porovnaní s pilierom 1. Vo všeobecnosti v nových členských krajinách je priemerná platba na hektár v rámci druhého piliera vyššia v porovnaní s prvým pilierom s opačnou tendenciou v krajinách EÚ-15.

Intenzita výdavkov SPP v rámci 1. a 2. piliera na 1ha p.p.

Intensity of CAP expenditures in frame of 1st and 2nd pillar per 1 ha of UAA

Tab. 3

Členský štát ¹	Obdobie 2000–2006 ²			Obdobie 2007–2013 ³		
	Pilier 1 ⁴	Pilier 2 ⁵	Podiel pilier 1/2 ⁷	Pilier 1 ⁸	Pilier 2 ⁹	Podiel pilier 1/2 ¹¹
	Priemer v €/ha p.p. ⁶			Priemer v €/ha p.p. ¹⁰		
Belgicko ¹²	678,07	37,07	18,29	439	118	3,72
Česká republika ¹³	107,66	53,14	2,03	181	145	1,25
Dánsko ¹⁴	429,17	17,92	23,95	380	44	8,64
Nemecko ¹⁵	316,72	71,26	4,44	338	111	3,05
Estónsko ¹⁶	84,82	70,82	1,2	85	159	0,53
Írsko ¹⁷	430,79	86,76	4,97	318	146	2,18
Grécko ¹⁸	1002,41	88,22	11,36	519	182	2,85
Španielsko ¹⁹	288,63	46,83	6,15	182	66	2,76
Francúzsko ²⁰	203,82	31,53	6,46	302	57	5,3
Taliansko ²¹	368,92	75,46	4,89	303	187	1,62
Cyprus ²²	290,87	92,09	3,16	233	305	0,76
Lotyšsko ²³	77,75	64,71	1,2	61	114	0,54
Litva ²⁴	40,18	54,23	0,74	96	116	0,83
Luxembursko ²⁵	187,52	100,58	1,86	287	408	0,7
Maďarsko ²⁶	57,74	62,85	0,52	218	173	1,26
Malta ²⁷	406,97	658,31	0,62	371	1429	0,26
Holandsko ²⁸	608,44	35,6	17,09	434	71	6,11
Rakúsko ²⁹	204,65	145,96	1,4	228	342	0,67
Poľsko ³⁰	107,21	71,22	1,51	146	167	0,87
Portugalsko ³¹	176,7	110,48	1,6	156	173	0,9
Slovinsko ³²	243,5	179	1,35	210	341	0,62
Slovenská republika ³⁴	50,35	76,68	0,86	147	195	0,75
Fínsko ³³	228,18	151,75	1,5	250	418	0,6
Švédsko ³⁴	216,36	56,39	3,84	239	175	1,37
Veľká Británia ³⁵	244,99	13,6	18,02	249	77	3,23
EU-25 ³⁶	231,98	51,2	4,53	237	119	1,99

Prameň: Hart, K., - Rayment, M. – Lee, H. (2011) ³⁷

1) member state, 2) period 2000-2006, 3) period 2007-2013, 4) pillar 1, 5) pillar 2, 6) average in € per ha of UAA, 7) share pillar 1/2, 8) pillar 1, 9) pillar 2, 10) average in € per ha of UAA, 11) share pillar 1/2, 12) Belgium, 13) Czech republic, 14) Denmark, 15) Germany, 16) Estonia, 17) Ireland, 18) Greece, 19) Spain, 20) France, 21) Italy, 22) Cyprus, 23) Latvia, 24) Lithuania, 25) Luxembourg, 26) Hungary, 27) Malta, 28) Netherlands, 29) Austria, 30) Poland, 31) Portugal, 32) Slovenia, 33) Slovakia, 34) Sweden, 35) United Kingdom, 36) EU-25, 37) Source: Hart, K., - Rayment, M. – Lee, H. (2011)

Návrh reformy

Prvý pilier – priame platby na hektár, ktoré zostali viazané na pôdu, zostanú zachované, avšak zaznamenali nasledovné významné zmeny: „greening“, „stropovanie“, konvergencia, zjednodušenie a určité množstvo cielených prostriedkov. „Greening“ pozostáva z rozdelenia objemu platieb medzi základnú platbu a environmentálny bonus. Environmentálny bonus sa viaže k trom merateľným praktikám:

- Diverzifikácia plodín (minimálne tri rôzne druhy, pričom žiadna z nich nesmie presiahnuť výmeru 70 % ornej pôdy a žiadna z nich nesmie pokrývať menej než 5 % ornej pôdy).
- Udržanie trvalých trávnych porastov.

- Minimálne 7 % vyhovujúcej plochy pre účely ekologicky zameranej oblasti (pôda nechaná úhorom, terasy, krajinotvorba, znižovanie pásiem zelene a zalesnených oblastí).

Členské štáty by mali využiť 30 % ročného národného objemu pre realizáciu environmentálnych bonusov. Pre oblasti trpiace prírodnými obmedzeniami boli určené platby, z ktorých by členské štáty mali alokovať zdroje do 5 % ročného národného objemu zdrojov určených uvedenému účelu. Dobrovoľne spojená podporná schéma od 5 % do 10 % národného objemu môže byť použitá pre účely špecifických regiónov alebo špecifických poľnohospodárskych systémov, ktoré zaznamenali určité problémy a ktoré sú obzvlášť dôležité z dôvodu udržateľnosti (ekonomickej, sociálnej a environmentálnej). Platby s podielom 2 % národných objemov zdrojov sú určené mladým farmárom.

Základná platba je určená národnými obálkami bez predchádzajúcich platieb, ktoré môžu pridať do 47 % celkovej platby, rozdelenej podľa oprávnených hektárov pôdy, vrátane pôdy pokrytej environmentálnymi predpismi. Platobné nároky sú prevoditeľné v rámci regiónu, resp. krajiny.

Zavedené tiež bolo určité cielenie platieb – vyhradenie pomoci pre „aktívnych“ farmárov (tí farmári, ktorých priame platby predstavujú minimálne 5 % celkového príjmu z nepoľnohospodárskych aktivít a ktorí udržiavajú pôdu pre poľnohospodárske účely), podpora správnej farmárskej praxe (environmentálny bonus), podpora malých farmárov a oblastí čeliacich prírodným obmedzeniam, a penalizácia v zásade veľmi veľkých fariem okrem tých, ktoré sa vyznačujú veľkou mierou zamestnanosti.

Priame platby by mali byť obmedzené prostredníctvom nasledovných redukcí:

- 20 % od € 150,000 do € 200,000,
- 40 % od € 200,000 do € 250,000,
- 70 % od € 250,000 do € 300,000,
- 100 % nad € 300,000.

Redukcia sa týka platieb po odpočítaní miezd a odvodov z nich. Historický princíp nebude ďalej aplikovaný, mimo sektoru bavlny a zostávajúcich viazaných podporných schém. Konvergencia medzi jednotlivými členskými štátmi týkajúca sa podpory na hektár sa bude realizovať prostredníctvom redistribúcie národných obálok krajinám EÚ-12.

Záver

Návrh reformy obsahuje významné zmeny a vytvára väzbu medzi nástrojmi a cieľmi udržateľného rozvoja. K hlavným zmenám možno zaradiť tzv. greening a koniec historického princípu výpočtu platieb, čím sa umožní homogenizácia, stropovanie, pozitívna diskriminácia smerom k znevýhodneným regiónom a mladým a malým farmárom.

K ďalším významným krokom, ktoré bude potrebné realizovať možno zaradiť nasledovné:

- zníženie rozdielov medzi úrovňou poskytovanej pomoci a poskytnutých verejných služieb
- eliminácia vzťahu medzi platbami a hodnotou pôdy vo vzťahu k redukcii efektu neočakávaných ziskov

- ujasnenie finančných pravidiel SPP s cieľom udržať pilier 1 ako podporujúci európske verejné statky (rozpočet EÚ), pilier 2 pre miestne, alebo národné verejné statky (spolufinancované z národných zdrojov)

Literatúra

- [1] CHAMBON, N. (2010), CAP budget negotiations: Make or break for the European Union, Notre Europe, Policy Brief n°19.
- [2] Directorate General for internal policies. Policy department B: Structural and Cohesion Policies (2011). Agriculture and Rural Development: The CAP in the EU budget: New objectives and financial principles for the review of the. Agricultural budget after 2013.
- [3] DG Agriculture and Rural Development, Agricultural Policy Analysis and Perspectives Unit. European Union (2011). Agricultural Policy Perspectives Briefs. The future of CAP direct payments.
- [4] Európska komisia (2011). SEK(2011) 1154 v konečnom znení. Pracovný dokument útvarov komisie zhrnutie správy o posúdení vplyvu Spoločná poľnohospodárska politika do roku 2020
- [5] Európska komisia (2011). KOM(2011) 500 v konečnom znení. Časť I: Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, rade, európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov - Rozpočet stratégie Európa 2020
- [6] HART, K. – RAYMENT, M. – LEE, H. (2011). Achieving a Transition Away from CAP Direct Payments. IEEP
- [7] HELMING, J. F. M. – I J. TERLUIN (2011). Scenarios for a cap beyond 2013; implications for EU27 agriculture and the cap budget. Wageningen, Statutory Research Tasks Unit for Nature & the Environment (WOT Natuur & Milieu). WOT-werkdocument 267. 63p.
- [8] HARVEY, D. – JAMBOR, A. (2010a) Review of the challenges of CAP reform, Centre for Rural Economy Discussion Paper Series
- [9] HARVEY, D. – JAMBOR, A. (2010b), CAP reform options; a challenge for analysis and synthesis, Centre for Rural Economy Discussion Paper Series
- [10] HARVEY, D. – JAMBOR, A. (2010c), On the future of Direct payments: CAP Bond Revisited, Centre for Rural Economy, UK

Kontaktná adresa

doc. Ing. Pavol SCHWARCZ, PhD.

Slovenská poľnohospodárska Univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
e-mail pavol.schwarcz@uniag.sk

prof. JUDr. Anna BANDLEROVÁ, PhD.

Slovenská poľnohospodárska Univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
e-mail anna.bandlerova@uniag.sk

doc. Ing. Loreta SCHWARCZOVÁ, PhD.

Slovenská poľnohospodárska Univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
e-mail loreta.schwarczova@uniag.sk

doc. JUDr. Eleonóra MARIŠOVÁ, PhD.

Slovenská poľnohospodárska Univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
e-mail eleonora.marisova@uniag.sk
